

Мр Драгана Васиљевић*

Апстракт: припремање кривичног дјела представља стадијум његовог остварења који се јавља након донесене одлуке о извршењу с циљем да се створе што повољнији услови који ће омогућити лакше извршење. Ријеч је о дјелатностима које се манифестују у спољном свијету и које могу да изазову одређене посљедице. Због тога се овај стадијум декларише као први у коме се материализују дјелатности којима се доприноси извршењу кривичног дјела. Иако је општепознато да се припремне радње најчешће састоје у набављању и оспособљавању оруђа или средстава за извршење кривичног дјела или у договору и тражењу лица које би учествовало у његовом извршењу, њихов дијапазон је широк и готово их је немогуће тактаивно набројати. Управо из овога разлога се савремена кривична законодавства нужно користе и генералном клаузулом. Аутор у раду анализира законом санкционисане начине припремања кривичног дјела.

Кључне ријечи: припремне радње, кривично дјело, Кривични закон.

УВОД

За разлику од некажњивог стадијума доношења одлуке за извршење кривичног дјела, припремање кривичног дјела ваља одредити као први кривичноправно релевантан стадијум. Као основни аргумент у прилог наведеном треба издвојити чињеницу да се у овом стадијуму предузимају дјелатности које се материализују у спољном свијету и које могу да изазову одређене посљедице. Наведено представља разлог за све учесталије кажњавање за стадијум припремања кривичног дјела. Дјелатности из овога стадијума превасходно се одјељују у двије констелације: ријеч је припремању кривичних дјела које предузима појединац (самостално) путем тзв. „физичких“ дјелатности, као и припремању кривичног дјела на начин да се у сарадњи са другима организује (саприпрема) његово извршење. Ипак, строгу диференцијацију није могуће извршити из

* *Висока школа унутрашњих послова, Универзитет у Бањој Луци, e-mail: dragana.milijevic@education.muprs.org*

разлога што карактер припремних радњи увелико зависи и од кривичног дјела које се припрема, и што се обје групе дјелатности нужно преприлићу. Поред наведеног, како се дјелатности припремања кривичног дјела не могу таксативно одредити, у савременим кривичним законодавствима увелико је присутно одређење припремних радњи и путем генералне клаузуле.

ВРСТЕ ПРИПРЕМНИХ РАДЊИ

Припремање кривичног дјела као стадијум одражава се кроз читав спектар активности, које нису и не могу се таксативно набројати. Углавном се уочавају (слиједеће) групе припремних радњи: набављање и оспособљавање средстава за извршење кривичног дјела, отклањање препрека које би могле онемогућити будуће извршење кривичног дјела, договарање, планирање и организовање са другима извршења кривичног дјела, те друге дјелатности којима се стварају услови за извршење кривичног дјела. Примјећује се да се наведене дјелатности могу класификовати у три групе, те да је на крају дата једна формулација путем које се предвиђа да припремне радње представљају и све оне радње којима се стварају услови за извршење кривичног дјела, чија је функција одређивање карактера припремних радњи свим оним дјелатностима које се не могу „подвести“ под једну од предочених врста (нпр. поглавље 23 секција 1 КЗ Шведске, чл. 30 КЗ Русије, чл. 14 КЗ Украјине, чл. 46 КЗ Холандије, чл. 18 ст. 2 КЗ БЈР Македоније, а изузетно и у одредби посебног дијела, на примјер у чл. 248 КЗ БиХ, чл. 339 КЗ ФБиХ, односно чл. 333 КЗ БДБиХ).

Поред наведених дјелатности које представљају „класичне“ припремне радње, у литератури се могу уочити и нешто другачије подјеле. Од значаја је подјела или „систем“ припремних радњи који је навео Чоп (*Chop*). Према овоме теоретичару, у припремне радње се убрајају: тражење прилика за извршење и обавјештење о препрекама које би се могле супротставити и тиме план извршења одгодити; прибављање средстава и оруђа; детаљна припрема, односно оспособљавање напријед наведених средстава за извршење кривичног дјела; одлазак на мјесто извршења будућег кривичног дјела; и отклањање препрека које би могле да спријече извршење кривичног дјела (Бачић, 1979: 61 – 62). У нашој кривичноправној теорији подјелу припремних радњи дао је Бачић, који припремне радње дијели на: набављање и припремање средстава за извршење, тражење саучесника, испитивање околности у вези са извршењем кривичног дјела, засједа и уклањање препрека за извршење кривичног дјела (Бачић, 1954: 137). Надаље, у њемачкој доктрини

припремне радње се дијеле на три скупине: набављање и посједовање оружја и других средстава као и стварање одлучних претпоставки; тражење и неупадљив боравак на мјесту догађаја; и извиђање и стварање прилика за извршење кривичног дјела (Новоселец, 2008: 747).

Поред теоријских подјела припремних радњи, од значаја су и подјеле које се могу пронаћи у законским рјешењима. Већина законских аката уважава тзв. „трипартитну“ подјелу припремних радњи (Камбовски, 2004: 457), али се могу пронаћи и правни акти који одступају од ове „класичне“ подјеле. Тако су у КЗ Украјине у чл. 14. припремне радње одређене као „*припремање кривичног дјела у виду проналажења или подешавања средстава, оруђа, трагање за саучесницима, стварање завјере...*“, или на други начин *намјерно стварање услова за кривично дјело*“, док КЗ Народне Републике Кине у чл. 22. предвиђа као кажњиве припремне радње: „*припремање средстава или стварање услова за извршење кривичног дјела.*“ КЗ Шведске на нешто другачији начин одређује припремне радње. Ријеч је о навођењу средстава за припремање кривичног дјела у виду „*отрова, експлозивних материја...*“ И у правним актима међународног карактера примјећује се парцијална уређеност припремања кривичног дјела, као и препоруке да се инкриминишу поједине активности из области припремних радњи. Другим ријечима, на међународном плану егзистирају правни акти који потенцирају дјелатности из прве групе припремних радњи (нпр. Конвенција о кибернетичком криминалитету и Конвенција Савјета Европе о борби против трговине људима), правни акти који уређују у својим одредбама активности из друге групе припремних дјелатности (нпр. Конвенција против транснационалног организованог криминала, Конвенција против корупције и Протокол за превенцију, сузбијање и кажњавање трговине људским бићима, нарочито женама и дјецом), док је у свим међународним актима у већој или мањој мјери проширено кажњавање и на „друге“ дјелатности којима се припрема кривично дјело.

Иако постоје различите могућности припремања кривичног дјела и различите подјеле припремних радњи, оне се могу још окарактерисати и као радње „физичких дјелатности“, у које се убрајају прибављање и оспособљавање средстава за извршење кривичног дјела и уклањање препрека (најчешће се реализују од стране једнога лица) и радње које су „организационог“ карактера, гдје се убраја организовање и планирање с другима извршења кривичног дјела (овдје је нужно саучествовање у припремним радњама, односно „саприпремање“). Ипак, на овоме мјесту биће више ријечи о класичној, односно најзаступљенијој подјели.

ИЗРАДА, ОСПОСОБЉАВАЊЕ СРЕДСТАВА И ОТКЛАЊАЊЕ ПРЕПРЕКА КАО ДЈЕЛАТНОСТИ ПРИПРЕМАЊА КРИВИЧНОГ ДЈЕЛА

Прва група припремних радњи се односи на израду, оспособљавање средстава за извршење кривичног дјела, као и отклањање препрека у исту сврху. Под средствима за извршење кривичног дјела подразумијевају се сва средства која су подобна да се њима започне или оствари биће конкретног кривичног дјела. Овдје је, дакле, ирелевантно да ли се израђује или оспособљава средство у виду оруђа, оружја и сл., битно је да су „средства“ подобна да се барем започне остварење кривичног дјела. Потребно је истаћи да већина кривичних законодавстава није, у одредбама које се налазе у општем дијелу кривичних закона којима се третирају припремне радње, конкретизовала којим средствима се доприноси остварењу кривичног дјела. Као примјери закона гдје је то учињено могу се навести КЗ Холандије, у чијим је одредбама (дјелимично) прецизирано да се ради, између осталог, о „...информацијама, просторијама или возилима...“; и КЗ Шведске, гдје се у одредбама којима се третирају припремне радње као средства издвајају „...отрови, експлозиви...“

Под набављањем средстава за извршење кривичног дјела подразумијевају се активности којима се купују, примају на кориштење на одређено вријеме, односно израђују средства за извршење кривичног дјела и сл. (Бабић, 1979: 56; Новоселец, 2008: 747). Под оспособљавањем средстава за извршење кривичног дјела подразумијева се довођење већ постојећих средстава у стање којим се ствара или олакшава могућност њихове употребе приликом остварења бића кривичног дјела. Оваквим радњама се такође може постићи повећање ефикасности ових средстава, што може довести до лакшег остварења кривичног дјела. Интересантна су мишљења да сâмо посједовање ових средстава треба сматрати припремањем кривичног дјела. Тако Тишкевич (*Тишкевич*) истиче да ова средства „...субјекат на одговарајући начин прилагођава за кориштење при извршењу кривичног дјела“, док се с овим не слажу Шенке (*Schönke*) и Шредер (*Schröder*), који истичу да се овакво кориштење средстава не може сматрати припремним радњама из разлога што недостаје битан елемент припремних радњи, а то је претходна субјективна управљеност оваквих дјелатности на извршење кривичног дјела (Бабић, 1979: 58). Посљедње истиче и Бабић, слажући се с констатацијом да нема припремања неодређеног кривичног дјела (Бабић, 1979: 58). У контексту наведеног је и ауторов примјер: „Лице А посједује ватрено оружје на основу законског овлаштења без икакве намјере да га употреби за извршење кривичног дјела и стицајем околности нађе се у ситуацији у којој га употреби за извршење кривичног дјела. Уколико је дошло да покушаја или свршеног кривичног дјела, припремање губи значај, а уколико није ни употребиљено

за извршење кривичног дјела, 'набављање' ватреног оружја у овоме случају је без кривичноправног значаја." Ова размишљања су сасвим оправдана, јер уколико се узме у обзир да се припремање кривичног дјела састоји како из објективних тако и из субјективних момената, у овом случају субјективни момент уопште није манифестован, чак ни оквирно.

Надаље, у погледу појма „средстава“, у кривичноправној теорији се јављају и мишљења да се он може посматрати и у ширем смислу. Тако се у поменутој њемачкој теорији у прву групу припремних радњи убраја и стварање „одлучних претпоставки“ за извршење кривичног дјела (што је илустровано примјером подмићивања ноћног чувара како би се из творничког круга могла украсти роба – што представља припремне радње). Новоселец појам „средства“, позивајући се на Роксина (*Roxin*), тумачи шире, те као примјер наводи извршиоца који фингира крађу или запали кућу да би добио осигурање. На овај начин је извршилац створио одлучне претпоставке за кривично дјело преваре (претходно остварене дјелатности представљају средство за извршење кривичног дјела преваре), али мора још пријавити штету осигуравајућем друштву да би извршио покушај кривичног дјела (*Roxin*, 2003: 388; Новоселец, 2008: 747).

Уклањање препрека ради лакшег извршења кривичног дјела представља други сегмент ове прве врсте припремних радњи. Састоји се у активностима којима се на одређени начин отклањају постојеће препреке ради лакшег остварења кривичног дјела, гдје, након што се препрека отклони, потенцијалном извршиоцу кривичног дјела остаје тзв. „чист пут“ и омогућава се у потпуности неометано остварење бића одређеног кривичног дјела. Такође, извршилац кривичног дјела може дјеловањем и да „дјелимично“ уклони препреке и тако само „смањи потешкоће“ које му оне представљају приликом извршења кривичног дјела. У литератури се као илустративан примјер ове припремне радње наводи призивање и одвођење пса чувара. Ова радња може омогућити потенцијалном извршиоцу „неометано извршење кривичног дјела крађе, али може само дјелимично да омогући извршење кривичног дјела (ово у случају када лице треба да предузме још неке радње које не улазе у биће кривичног дјела, дакле не представљају покушај, а којима се доприноси његовом остварењу). Код оваквих случајева може се поставити питање отклањања препрека као покушаја кривичног дјела. Тако се истиче да ће у случају „отклањања препрека“, уколико постоји довољна веза са радњом којом се остварује биће кривичног дјела, постојати покушај (Новоселец, 2008: 745). Поводом овога, Роксин истиче примјер лица које је ушло у двориште сеоске куће са циљем да изврши кривично дјело крађе. Будући да је у дворишту лајао завезан пас, извршилац га је одвезао и извео из дворишта у намјери да га вани завеже и одмах се врати у двориште и неометано реализује своју намјеру. Приликом одвођења пса (тачније

његовог везивања) извршилац је био ухваћен и суд је у овоме случају заузео становиште да се ради о покушају крађе, јер је између радње одвођења пса и остварења бића кривичног дјела постојала непосредна временска повезаност (Roxin, 2003: 384). Роксин истиче да би припремне радње у датом случају постојале уколико би извршилац дао псу отров и онда чекао да пас угине да би извршио крађу (Roxin, 2003: 384). Ово је можда оправдано са становишта њемачког кривичног права, гдје је покушај одређен формулацијом ко *„предузме кораке који ће непосредно довести до остварења кривичног дјела.“* Међутим, и овдје треба бити обазрив из разлога што, иако је изражен краћи период од одвођења пса и планираног одузимања туђе покретне ствари него што је то случај са давањем отрова псу, и израженије је јединство радње, и у једном и у другом случају, ријеч је о припремним радњама у виду отклањања препрека. Ово схватање је тим утемељеније уколико се узме у обзир и општеусвојена констатација да (најраније) свако посезање за туђом покретном ствари представља покушај крађе (Златарић, 1955: 226). У наведеном примјеру, посезања за туђом покретном ствари није било, јер су дјелатности извршиоца прекинуте приликом одвођења пса, а ова дјелатност се не може окарактерисати као биће кривичног дјела крађе, нити као радња која са њом чини природно јединство.

ДОГОВАРАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ И ОРГАНИЗОВАЊЕ С ДРУГИМА КАО ДЈЕЛАТНОСТИ ПРИПРЕМАЊА КРИВИЧНОГ ДЈЕЛА

Друга група дјелатности којима се доприноси остварењу кривичног дјела, која је овдје окарактерисана као радње *„организационог“* карактера, представља договарање, планирање и организовање са другима извршења кривичног дјела. За разлику од израде и набављања средстава, односно отклањања препрека за извршење кривичног дјела као активности које се могу реализовати од стране поједница, ове радње су нужно колективног карактера, јер се врше, како је и истакнуто, *„са другима“*. Ријеч је о различитим дјелатностима које се односе на лакше извршење кривичног дјела, а које се остварују у садејству више лица. Као примјер ових дјелатности у теорији се наводи тражење лица за извршење кривичног дјела, договор са другим лицима о извршењу кривичног дјела, стварање организација (група) за извршење кривичног дјела, као и састављање плана за извршење кривичног дјела. Све ове дјелатности могу се обликом испољити у распону од *„договора“* за извршење кривичног дјела (кривично дјело карактеристично за већину кривичних законодавстава) па до *„стварања стабилне организације“* као форме ових припремних дјелатности која је предвиђена у *Corpus Juris-i*

из 2000. године. Оне се, из разлога што подразумијевају учешће више лица, односно својеврсно „саприпремање“ кривичног дјела, декларишу уједно као друштвено опаснији вид припремних радњи.

Види се да се ове дјелатности припремања редовно одређују као самостална кривична дјела. Са једне стране, суштина редовне кажњивости за дјелатност договарања проналази се у чињеници да је ријеч о криминалном или злочиначком споразуму који носи довољан степен опасности за инкриминисање (Бабић, Марковић, 2007: 296). Он изражава заједничку намјеру два или више лица да ће учинити одређено кривично дјело (Стојановић, 2009: 737). Они, реализацијом договора, конкретизују извршење кривичног дјела у свим својим битним елементима. Поред наведеног, израженој друштвеној опасности, тј. кажњивости ове припремне радње, доприноси и чињеница да договор није никаква проста одлука, већ одлука преддјеловање, јер закон не инкриминише договарање као процес. За разлику од наведеног, организовање, тј. удруживање ради чињења кривичних дјела представља најопаснији облик припремних радњи. Ријеч је о дјелатностима припремања (удруживању) које има за циљ континуирано вршење кривичних дјела. Јављају се у виду стварања групе или другог удружења за извршење кривичног дјела, стварање плана, додјелу улога појединим припадницима и уопште предузимање организационих мјера неопходних за функционисање групе/удружења за оно за шта је и организована (Стојановић, 2009: 738). Овакво удружење се, за разлику од договора за извршење кривичног дјела, не исцрпљује извршењем конкретног кривичног дјела, што представља један од разлога задржавања кривичноправне аутономије у односу на извршено кривично дјело.

ДЈЕЛАТНОСТИ ПРИПРЕМАЊА КРИВИЧНОГ ДЈЕЛА ОДРЕЂЕНЕ ГЕНЕРАЛНОМ КЛАУЗУЛОМ

У трећу групу припремних радњи спадају све „остале“ дјелатности којима се доприноси остварењу кривичног дјела, или, како се истиче у Кривичном законнику Руске Федерације, којима се „*намјерно стварају услови за остварење кривичног дјела*“. То су све дјелатности које се не могу подвести под дјелатности из једне од наведене двије групе, а којима се стварају услови за непосредно извршење кривичног дјела који уједно не представљају радњу извршења. У ову групу се могу сврстати радње попут приближавања извршиоца мјесту догађаја или жртви кривичног дјела, вребање и чекање жртве, провјеравање да ли је извршење кривичног дјела могуће и сл. Приближавање извршиоца мјесту догађаја или жртви постојаће у случајевима када се извршилац кривичног дјела,

нпр. у случају разбојништва, приближава или улази у трговинску радњу у којој намјерава извршити разбојништво да би погледао распоред камера или провјерио да ли се у трговинској радњи налази споредни улаз кроз који би побјегао, планирајући извршење разбојништва за неки други дан. Вребање и чекање жртве представља припремну радњу која се испољава у томе да се потенцијални извршилац кривичног дјела налази у тзв. „стању приправности“, тј. да у свакоме тренутку очекује наилазак жртве у намјери да над њом изврши кривично дјело уколико у томе не буде спријечен. Стога, у вези са дјелатностима „вребања“ и „чекања“ жртве, интересантно је становиште Врховног суда Хрватске, које се не може узети као оправдано, у слиједећем случају: оптужене су, према претходном договору, довеле путнике са станице на шеталиште гдје су остали оптужени чекали с тољагама спремни за напад и одузимање новца од тих путника, а када је један од путника примијетио засједу и пуцао, они су се разбјежали. Суд је ове дјелатности оквалификовао као покушај кривичног дјела разбојништва, иако је ријеч о класичним припремним радњама, којима су се настојали створити услови за непосредно извршење кривичног дјела (Златарић, 1955: 228). И на крају, провјеравање да ли је извршење кривичног дјела могуће, представља припремну радњу којом извршилац провјерава да ли му се исплати (Новоселец, 2008: 744) његово извршење. Поред наведеног, међу припремне дјелатности које спадају у ову групу могле би се сврастати и дјелатности које се односе на примање или давање новца за извршење кривичног дјела, наравно, уколико се на овај начин не остварује обиљежје одређеног кривичног дјела. Одређивање припремних радњи на овај начин, примјеном тзв. „генералне клаузуле“, има своје предности али и недостатке. Оправданост оваквога законског рјешења произилази прије свега из чињенице да се припремање кривичног дјела може остварити на, како се увидјело, разноврсне начине који се не могу подвести ни под један „прецизније“ одређен начин припремања кривичног дјела. Ово је са једне стране неопходно ако се уважи чињеница да се у данашње вријеме пажљиво и интензивно припремају изузетно тешка кривична дјела. Међутим, са друге стране, уколико се узме у обзир поштовање начела легалитета (односно одређености припремних радњи) као и чињеница да се оваквим дјелатностима још увијек не започиње остваривати биће кривичног дјела, треба истаћи да поменути начин одређивања припремања кривичног дјела и није пожељан. Због тога је, према нашем схватању, од изузетног значаја додаток који егзистира уз формулисање оваквих припремних радњи, а који гласи: „...којом се стварају услови за непосредно...“, путем кога се ограничава квалификовање непрецизираних радњи као припремних.

У доктрини се могу пронаћи још неке дјелатности које се налазе ван радње извршења кривичног дјела, чије одређење није јансо одређено.

Према *Бабићу*, овдје се убрајају: радње предузете прије извршења у циљу осигурања извршења кривичног дјела, ради спречавања његовог откривања или осујећења кажњавања; радње предузете ради сакривања, продаје или чувања ствари прибављених кривичним дјелом или лица која су учествовала у извршењу кривичног дјела; пријетња да ће се извршити кривично дјело; изјава да се намјерава извршити било које кривично дјело; радње којима се учинилац доводи у привремено неурачунљиво стање са намјером извршења кривичног дјела (Бабић, 1979: 62). Наведене дјелатности се не би могле окарактерисати као припремање кривичног дјела. На првом мјесту, вербална манифестација воље, односно изјава да се намјерава извршити кривично дјело не представља припремну радњу, већ, како смо истакли, „гранични“ случај некажњивог (за „пуку намјеру“ се не кажњава). Слично је и са пријетњом да ће се извршити кривично дјело, чему у прилог издвајамо мишљење *Стор-а* према којем: *„Искусство учи да пријетње сразмјерно мало доводе до извршења, углавном због тога што ‘пријетећу’ још од почетка нема озбиљну и чврсту намјеру свије ријечи у дјело да претвори“* (Бабић, 1979: 66). Међутим, проналазе се законска рјешења путем којих законодавци инкриминишу квалификовану пријетњу (нпр. кривично дјело Угрожавање сигурности из чл. 169 КЗ Републике Српске или код КЗ Хрватске у погледу кривичног дјела Тероризам, чл. 97 ст. 2).

Ни дјелатности које се предузимају прије извршења кривичног дјела, а које се односе на спречавање његовог откривања или осујећења кажњавања; радње предузете ради сакривања, продаје или чувања ствари прибављених кривичним дјелом, или лица која су учествовала у извршењу кривичног дјела не представљају припремне радње (Бабић, 1979: 65; Бачић *et al*, 1978: 99). Наиме, уколико се сагледају предочена одређења припремања кривичног дјела, увиђа се да се њиховом реализацијом настоји обезбиједити „успјешније“ извршење кривичног дјела које се припрема. Ове дјелатности се стога не односе на кривично дјело које треба да буде извршено, већ на период након његовог довршења. Тако се треба сложити са *Бачићем*, који истиче да: *„У једном психолошком смислу ове радње олакшавају извршење кривичног дјела, али оне, објективно гледано, стоје изван низа оних дјелатности које су управљене на извршење одређеног кривичног дјела“* (Бачић *et al*, 1978: 99). И за крај – пар напомена у погледу кривичноправног института *actiones liberae in causa*. Овај институт се у савременом кривичном праву посматра искључиво у оквиру области кривичне одговорности, тачније као једини изузетак од правила да се неурачунљивост цијени у вријеме извршења кривичног дјела. Међутим, иако ове дјелатности представљају одређени вид „самооспособљавања“ за извршење кривичног дјела, оне се никако не смију третирати као припремне радње. На овакав начин би, према нашем схватању, био неоправдано привилегован широк круг лица која би се

стављала у стање неурачуљивости и тако вршила кривична дјела, будући да су тенденције савремених кривичних законодавстава елиминисање неурачунљивих лица као категорије извршилаца кривичног дјела, а казнени оквири за припремање кривичних дјела нису, у овоме случају, адекватни.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

На основу предочених ставова у доктрини кривичног права и рјешења која су заступљена у јудикатури у погледу врста припремних радњи, намећу се одређени закључци. Тако у кривичноправној доктрини преовладава усаглашеност када су у питању дјелатности које представљају припремање кривичног дјела. Наиме, види се да већина писаца који се баве овом проблематиком углавном прате законска одређења припремања кривичног дјела. Тако се као основне врсте припремних радњи издвајају већ поменуто набављање и оспособљавање средстава за извршење кривичног дјела, отклањање препрека које би могле онемогућити будуће извршење кривичног дјела, договарање, планирање и организовање са другима извршења кривичног дјела, те друге дјелатности којима се стварају услови за извршење кривичног дјела. Такође се примјећује да кривична законодавства која одређују врсте припремних радњи у одредбама општег дијела то чине у виду *exempli causa* (јер је просто немогуће првенствено у правним актима користити технику *numerus clausus*), уз кориштење генералне клаузуле, што је, с обзиром на могућности припремања кривичног дјела и оправдано, уз назнаку да је пожељно бића кривичних дјела која одражавају припремне радње у највећој могућој мјери прецизирати.

За разлику од наведеног, у погледу конкретних начина припремања кривичног дјела, дјелатности које се односе на вербално манифестовање воље да ће се извршити кривично дјело, или пријетње извршењем одређеног кривичног дјела, не би се смјеле декларисати као припремне дјелатности. Слично је, као што је и истакнуто, и у погледу дјелатности које се предузимају прије извршења кривичног дјела, а које се односе на спречавање његовог откривања или осујећења кажњавања, радњи које су предузете ради сакривања, продаје или чувања ствари прибављених кривичним дјелом, или лица која су учествовала у извршењу кривичног дјела, као и у случају самоскривљене неурачунљивости. Оне одражавају неправу, али другачијег квалитета, и због тога не представљају дјелатности припремања кривичног дјела.

ЛИТЕРАТУРА

Бабић, М. (1979). Припремање кривичног дјела. Необјављен магистарски рад, Универзитет у Београду, Правни факултет.

Бабић, М.; Марковић И. (2007). *Кривично право – посебни дио*. Бања Лука: Правни факултет.

Бачић, Ф. (1998). *Казнено право – опћи дио*. Загреб: Информатор.

Kambovski, V. (2006). *Krivično pravo – opšt del*. Skorje.

Новоселец, П. (2008). Разграничење припремних радњи и покушаја. *Зборник правног факултета свеучилишта у Ријеци, 2/2008, 721–759.*

Roxin, C. (2003). *Strafrecht – Allgemeiner Teil; Band 2 (Besondere Erscheinungsformen der Straftat)*. München: Verlag C. H. Beck.

Стојановић, З. (2009). *Коментар Кривичног законика*. Београд: Службени гласник.

Златарић, Б. (1955). Критички преглед јудикатуре о примјени одредаба кривичног законика о покушају. *Зборник правног факултета у Загребу.3–4/ 1955, 225–238.*

Кривични закон Републике Српске, *Службени гласник РС*, бр. 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10 и 67/13.

Казнени закон Хрватске, *Народне новине РХ*, бр. 125/11 и 144/12.

Кривични закон Украјине. Преузето 7. 4. 2011. са сајта www.km.undp.sk.

Кривични закон Народне Републике Кине. Преузето 7. 4. 2012. са сајта www.com-law.net/criminallaw.

Criminal laws. Преузето 28. 12. 2013. са сајта www.legislationline.com.

ACTIVITIES OF PREPARATION A CRIMINAL OFFENSE

Dragana Vasiljević, LL.M.*

Abstract: The preparation of a criminal offense is the stage of its realization that occurs after the adoption of decision on the execution in order to create the best possible conditions which will enable easier execution. The word is about activities that are manifested in the external world and which can cause certain consequences. Therefore, this stage is declared as the first one in which are materialized the activities that make contribution to the crime. Although it is generally known that the preparatory actions usually consist in procuring and enabling the tools or means for commitment a crime or in agreeing or in search for the person who would participate in its execution, their range is wide and they can be hardly taxatively listed. Exactly

* Police College, University of Banja Luka, email: dragana.milijevic@education.muprs.org.

Васиљевић Д., *Безбједност - Полиција - Грађани*, година XI број 3-4/15

for this reason, the contemporary criminal legislations use the general clause. In this article, the author analyzes by law sanctioned ways of preparing criminal offenses.

Key words: preparatory actions, criminal offense, the Criminal Code.